Čo je náboženstvo

written by Drahoslav Vajda | 1. januára 2026

Náboženstvo, kresťanské a biblické náboženstvo.

Vysvetlenie pojmov

Náboženstvo je možné definovať rôzne, ale jedna z jednoduchších definícií je: náboženstvo je *hľadanie zvrchovaného*. Toto *zvrchované* bežne nesie pomenovanie *Boh*, *boh*, *božstvo*, *bohovia*.

Ľudia takmer všeobecne uznávajú, že existuje niečo alebo niekto, kto presahuje ich samých a že nejakým spôsobom sú tomuto čomusi alebo komusi podriadení, poprípade zodpovední. Niektorí hovoria o nejakej neurčitej *bytosti*, niektorí o *prírode* a iní o neosobnej *sile* či *energii*. Uznanie takejto skutočnosti, že ľudstvo je závislé na tomto *zvrchovanom*, ktoré je nad ním a nezávislé od neho, je počiatočným, východiskovým bodom náboženstva – viery v nadprirodzeno.

Náboženstvo sa v priebehu histórie ľudstva objavovalo v mnohých podobách – od myšlienkových špekulácií a mýtov až po vytváranie a uctievanie rôznych bôžikov v podobe hmotných predmetov (viď Rímskym 1:21-23). Túžbu jednotlivcov alebo spoločenských skupín po hľadaní nadprirodzena by sme nemali považovať za niečo úplne negatívneho. V tomto duchu je dobre známy výrok Augustína z Hippa (354 – 430 n. l.): *„Stvoril si nás pre seba a nepokojné je naše srdce, dokiaľ nespočinie v tebe*“. Túžba po zvrchovanom je Boží dar vnútru človeka, aby ľudia boli otvorení Božiemu zjaveniu.

Človek je náboženský tvor. Našou prirodzenou potrebou je mať niekoho alebo niečo v úcte, obdivovať a uctievať to. Niekoho alebo niečoho sa pridŕžať, skláňať sa pred tým a to nás napĺňa a uspokojuje. Súčasťou toho niečoho je takmer vždy aj naše ego, naše „ja“. Človek dokáže byť sám sebe bohom.

V živote človeka skôr či neskôr príde chvíľa, keď si zrazu uvedomí, že je nenaplnený, že je prázdny. To, čo ho doteraz uspokojovalo, už ho nenapĺňa. Snažíme sa nájsť pokoj a siahame po všeličom možnom v túžbe po dosiahnutí pokoja našej duše, ale pokoja niet, pokoj neprichádza. V našom vnútri, v našej duši je totižto miesto, ktoré patrí iba Bohu a sme nenaplnení a nenachádzame pokoj, pokiaľ je toto miesto prázdne. Augustín to vystihol. Sme nepokojní a prázdni, pokiaľ v našich srdciach neprebýva Boh Ježiš Kristus.

Človek hľadá, snaží sa upnúť k niečomu, čo mu prinesie pokoj. Pre človeka, ktorý je ponechaný sám na seba, vzniká problém aj v tom, že náboženstiev je mnoho a treba sa mu rozhodnúť: *Ktoré náboženstvo je správne? Ktoré náboženstvo je to pravé?*

Dvoma najčastejšími súčasťami akéhokoľvek náboženstva sú pravidlá (prikázania) a rituály (predpísané aktivity). Niektoré náboženstvá nie sú v podstate nič iné ako zoznamy pravidiel o tom, čo nesmieš a čo musíš, ktoré človek musí splniť, aby mohol byť považovaný za verného prívrženca určitého náboženstva, a tým byť aj v dobrom vzťahu s bohom (božstvom) daného náboženstva. Toto je charakteristika náboženstva, v ktorom človek sám zo seba, svojim úsilím (silou), chce vstúpiť do vzťahu s bohom, ktorého si vlastne vymyslel on sám, a ktorý tým ani nie je pravým Bohom..

Náboženstvo, ako ľudské hľadanie pravého Boha svojou snahou, nedokáže poskytnúť nič ani nikoho skutočne zvrchovaného. Ľudské hľadanie prinajlepšom končí pri nejakom „nižšom božstve“ alebo pri výklade bytia, ktoré nestačí odpovedať na zložitosť ľudskej existencie, pretože nie je ničím iným iba len výtvorom ľudského rozumu. Náboženstvo vedie ku sklamaniu, lebo nedokáže poskytnúť boha, ktorý by bol dostatočne veľký a mocný na riešenie našich problémov. Takýto boh neprináša pokoj

ľudskej duši.

Týmto sklamaním však hľadanie nemusí končiť, lebo akonáhle ľudia začínajú pociťovať márnosť, môže to byť úrodnou pôdou, v ktorej sa bude dariť prijímaniu Božieho zjavenia. Už tá skutočnosť, že ľudia niečo hľadajú, môže poskytovať príležitosť poskytnúť im radostnú zvesť evanjelia. Čo hľadajú, môžu nájsť jedine v Ježišovi Kristovi. On nielen prináša spásu, ale tiež zjavuje velebnosť a veľkosť Boha, ktorá je viac než len hľadanie onoho zvrchovaného.

Kresťanské náboženstvo a biblické náboženstvo

Ústrednú osobu kresťanského náboženstva, kresťanstva, je Ježiš Kristus – jeho život, smrť, zmŕtvychvstanie a jeho učenie tak, ako sú zachytené v Novom zákone. Ježiš Kristus z Nazareta je Boží Syn, ktorý prišiel na našu zem v ľudskom tele, aby vzal na seba naše hriechy a odpykal spravodlivý trest za ne. On je pravý Boh a pravý človek (1. Jánov 5:20).

Avšak, spoločenstiev (cirkví, denominácií), ktoré seba prehlasujú za kresťanské, je viacero. Vec je v tom, že zdrojov a autoritou ich viery je niekoľko – okrem Biblie aj ďalšie iné. Zo všetkých kresťanských náboženstiev preto treba vyčleniť jedno, v ktorom zdrojom je len Boh sám. Toto náboženstvo nesie pomenovanie *biblické náboženstvo, biblické kresťanstvo* alebo aj *biblická viera*. K tomuto náboženstvu sa hlásil aj ja, keď hovorím o sebe ako o kresťanovi.

Biblické náboženstvo – v našich článkoch v prevažnej miere označované ako *biblická viera* – je náboženstvom zjavenia. Je to viera v to, že Boh prišiel a zjavil sám seba ľudstvu. Boh prichádza k človeku ako jedincovi, uschopňuje ho prijať seba zjavenie a znova ho zrodí do spoločenstva so sebou. Keď človek prijme zjavenie Boha v Kristu, dôležitým sa stáva otázka autority, kto a čo je jeho autoritou. Jediným zdrojom autority, jediným zdrojom biblickej viery, biblického náboženstva, je Biblia, Božie zapísané slovo pozostávajúca zo 66 kníh. Prijať Bibliu, pozostávajúcu iba zo 66 kníh, za jedinú autoritu, znamená prijať za autoritu jedine samého Boha.

Iné definície náboženstva

Náboženstvo je systém názorov založených na viere, ktorými si ľudia vysvetľujú to, čo pokladajú za nadprirodzené, posvätné. Do náboženstva patrí aj súbor praktík, ktorými jeho príslušníci na to nadprirodzené a zvrchované reagujú.

Náboženstvo je „viera v boha alebo bohov, ktorí majú byť uctievaní“, čo sa zvyčajne prejavuje v správaní človeka a v rituáloch, ktoré praktizuje. Alebo je ním hociktorý konkrétny „systém viery a uctievania“ atď.

Náboženstvo skutkov a náboženstvo viery

Všeobecne v náboženstvách, aj v niektorých „kresťanských“, človek si vzťah s Bohom snaží vytvoriť a udržiavať sám tým, že sa stane členom príslušnej cirkvi, prináša určitú obetu, plní takú či onakú úlohu, zúčastňuje sa takej či onakej aktivity, konzumuje len také či onaké jedlo (niektoré nie) atď. V týchto sú za vstup do vzťahu s božstvom a udržovanie vzťahu s ním, považované primerané skutky. To sú náboženstvá založené na skutkoch.

Biblické náboženstvo je založené na viere v evanjelium Ježiša Krista. Do vzťahu s Bohom sa v tomto náboženstve vstupuje vierou a pokáním. Všetko ostatné – skutky a aktivity – nasleduje až po uverení a pokání. Nie je založené na pravidlách ani na rituáloch aj keď nie je bez nich. Biblické náboženstvo je o vzťahu s Bohom, o intímnom spoločenstve Boha ako Otca a človeka ako jeho syna.

Vo väčšine náboženstiev sa prijíma presvedčenie, že ľudstvo je oddelené od toho *zvrchovaného* a

potrebuje zmierenie s ním. Nepravé (falošné) náboženstvá sa snažia tento problém vyriešiť dodržiavaním pravidiel a rituálov, čiže skutkami. Biblické náboženstvo rieši tento problém tým, že rozpoznáva, že len Boh môže napraviť stav oddelenia človeka od Boha, a že to už aj urobil a treba tomu iba uveriť.

Biblické náboženstvo vyznáva nasledovné:

- Všetci sme zhrešili a nemáme slávy Božej (Rímskym 3:23).

- Pokiaľ človek neprijme vierou, že dlh za jeho hriech už je zaplatený, tento človek je pred Bohom mŕtvy a od Boha odlúčený, a ak v tomto stave zomrie, zostáva mŕtvym a večne odlúčeným od Boha aj naďalej (Rímskym 6:23).

- Boh prišiel k nám v osobe Ježiša Krista a zomrel namiesto nás – vzal na seba trest, ktorý patril nám.

- Vstal z mŕtvych a žije. Sedí po pravici Otca v nebesiach a znova príde sem na zem.

- Jeho smrť bola dostatočnou obeťou za naše hriechy (Rímskym 5:8; 1. Korintským 15:3-4; 2. Korintským 5:21).

- Každý, kto prijmeme Ježiša ako svojho Spasiteľa a Pána a uverí v jeho smrť ako úplnú a zaplatenú cenu za svoje hriechy, je mu odpustené, je zachránený, vykúpený a zmierený s Bohom (Ján 3:16; Rímskym 10:9-10; Efezským 2:8-9). Boh ho znova zrodil do života a spoločenstva so sebou.

Biblické náboženstvo prirodzene tiež má svoje pravidlá a rituály, ale tieto sa zásadne odlišujú od ostatných. Človek tohto náboženstva nežije v bezzákonnosti Bohu. Po uverení a znova zrodení už patrí Bohu, Ježišovi Kristovi. Je spasený a je v postavení Božieho dieťaťa raz a navždy. Žije *v zákone Kristu* (1. Korintským 9:22-21), ktorý má zapísaný na svojom srdci. Koná skutky, ktoré pre neho vopred prihotovil Boh (Filipským 2:12-13). Nie sú to skutky s cieľom získať spasenie – spasený raz a navždy už je. Sú to skutky, ktoré koná z lásky k Bohu a blížnym.

Povedané stručne: Falošné kresťanské náboženstvo sa zameriava na vykonávanie úkonov (pravidiel a rituálov) s cieľom pokúsiť sa získať Božiu priazeň a byť Bohom prijatý a spasený skrze svoje skutky a tak zachránený. Takéto náboženstvo ale neprivedie človeka do spoločenstva s Bohom. Byť v *biblickom náboženstve,* mať *biblickú vieru*, znamená prijať Ježiša Krista ako svojho Spasiteľa a Pána, a tým si usporiadať vzťah s Bohom. Následne vykonávané skutky, pravidlá a rituály sa dejú z lásky k Bohu a blížnym.

Súvisiace články: Cesta k Bohu Svedectvo o obrátení a znovuzrodení. Čo je teológia – 2. časť Článok pojednáva o druhoch náboženskej autority v kresťanstve.

Umiestnené: 27. 10. 2024